

Kennisbijeenkomst Platform Monumententoezicht – 15 maart 2016

Planmatig toezicht monumenten bij minder dan de helft van gemeenten

Er zijn net iets meer gemeenten die geen planmatige controle op monumentenonderhoud uitvoeren dan gemeenten die dat wel doen. 65 reageren met nee, tegenover 60 met ja op een vraag hierover. Bij gemeenten met een inwoneraantal tussen de 30.000 en 60.000 is er minder evenwicht. Hier geven dertien gemeenten aan planmatig te controleren, tegenover 23 niet. Bij grote steden wordt relatief vaker planmatig controles uitgevoerd.

Dit blijkt uit een mini-enquête van de stichting ERM, de Federatie Grote Monumentengemeenten en de Vereniging Bouw en Woningtoezicht Nederland onder 135 gemeentelijke toezichthouders en beleidsadviseurs. De uitkomsten werden woensdag 15 maart 2016 bekendgemaakt tijdens een kennismiddag van het Platform Monumententoezicht. Thema van die bijeenkomst was 'planmatig toezicht bij monumenten'. [Klik hier](#) voor het programma van deze middag.

Ondanks een bijna fifty-fifty verdeling tussen wel en niet planmatig toezicht, geeft een overgroot deel van de gemeenten aan hier wel voorstander van te zijn. Dat het er niet van komt wordt in twee-derde van de reacties geweten aan capaciteitsgebrek, constateerde Margot Haasdonk, beleidsmedewerker Erfgoed Haarlem en bestuurslid van de federatie Grote Monumentengemeenten, die de uitkomsten presenteerde. Wanneer een eigenaar wordt aangesproken of aangeschreven op achterstallig onderhoud of verwaarlozing, volgt deze in vrijwel alle gevallen het advies op. Slechts in enkele situaties is dreigen met of toepassen van sancties nodig.

Erfgoedwet en onderhoudsplicht

De kennisbijeenkomst van het Platform Monumententoezicht, onder leiding van Martijn Andela, Adjunct-directeur Erfgoed Leiden en Omstreken, werd geopend door Gábor Kozijn, communicatieadviseur Erfgoedwet bij de RCE. Hij ging in op de aanstaande Erfgoedwet, die de bestaande wet- en regelgeving voor behoud en beheer van het cultureel erfgoed in Nederland gaat bundelen. Bovendien worden aan de Erfgoedwet een aantal nieuwe bepalingen toegevoegd, onder andere een explicietere omschrijving van de plicht tot het onderhouden van een monument. Kozijn ging onder meer in op artikel 10.18 van de Erfgoedwet, waarin wordt gesteld dat 'het [...] verboden [is] een beschermd monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.' Een handreiking voor de gemeenten hoe met de onderhoudsplicht om te gaan, verwacht hij binnen anderhalve maand te kunnen publiceren.

Toekomst voor toezicht en handhaving

Karin Westerink, hoofd Monumenten en Archeologie Amsterdam en voorzitter van de Federatie Grote Monumentengemeenten, ging vervolgens in op de hoofdstedelijke praktijk. Zij startte met de stelling 'dat eigenaren van de overheid een steeds grotere eigen verantwoordelijkheid krijgen om hun monumentale panden in goede doen te houden'. Dat vloeit voort uit het streven van de rijksoverheid naar minder regels en het vertrouwen dat burgers over voldoende kennis beschikken om goede afwegingen te kunnen maken. Westerink plaatste hierbij diverse kanttekeningen. De regelgeving is voor velen onduidelijk en het (cultuur-historische) kennisniveau schiet nog wel eens tekort. 'Deze gemeentelijke vertegenwoordigers zijn de cultuurdragers van de gemeente', constateerde zij. 'Zij bewaken de identiteit van de stad of het dorp, iets wat je niet kunt overlaten aan particuliere toezichthouders of aan eigenaren. Gemeentelijke handhavers en toezichthouders zijn meer dan ooit onontbeerlijk voor een goed monumentenbeleid. Er is toekomst voor toezicht en handhaving,' besloot Westerink haar voordracht.

Stichting
Erkende
Restauratiekwaliteit
Monumentenzorg

Praktijkvoorbeelden

Het tweede deel van de kennisbijeenkomst werd gevuld met een Praktijkcarrousel. In vier verschillende sessies gingen achtereenvolgens Paul Schaapman van de gemeente Bloemendaal, Claudia van 't Slot van de gemeente Amsterdam, Robin Zwaan van de gemeente Leiden en Ronald Rustemeijer van de Omgevingsdienst IJmond in op hun ervaringen met toezicht en handhaving. De nadruk lag daarbij op de praktische uitwerking: in welke situaties ben je actief en hoe doe je dat? Diverse best practices (zoals voorbeeld-brieven) passeerden de revue. De casussen geven een goed beeld van de overeenkomsten en verschillen tussen de gemeenten.

Meer informatie

Op de site www.stichtingerm.nl zijn de presentaties en de uitkomsten van de mini-enquête te vinden.

Voor meer informatie over toezicht en handhaving bij monumenten, zie de site www.monumententoezicht.nl.